



Arbeidsmarkt & Onderwijs: samen duiding geven aan de laatste trends

ZorgpleinNoord & Netwerk ZON, 4 juli 2024

Karin Doornbos & Renée Oosterwijk

ZorgpleinNoord onderzoekt, adviseert en verbindt.

Programma

- Kennismaken
- Arbeidsmarkt & Onderwijs: trends & ontwikkelingen
- Korte pauze
- Aan de slag: samen duiding geven aan de trends
- Afronding

Netwerk ZON - Missie

Netwerk ZON verbindt al **meer dan 25 jaar** onderwijsinstellingen, zorg en andere sectoren met elkaar. Netwerk ZON vervult een sleutelrol in projecten en initiatieven die bijdragen aan de gezamenlijke missie:

In 2030 werkt iedereen* samen in integrale leer- en ontwikkelgemeenschappen.

In het noorden werken onderwijs en zorg & welzijn integraal samen in leer- en ontwikkelgemeenschappen. In deze 'communities' staat ontmoeten, verbinden en leren centraal, zodat iedereen meedoet en bijdraagt aan het welbevinden van de burger. De vernieuwende initiatieven van/via Netwerk ZON zijn toonaangevend voor heel Nederland en hét voorbeeld voor andere regio's.

**in Noord Nederland en de noordelijke grensregio, in onderwijs en zorg & welzijn.*

Netwerk ZON – Werkwijze en leden

- Netwerk ZON wordt gevormd door de **vijf samenwerkende onderwijsinstellingen** (ROC's Noorderpoort, Alfa-college, ROC Menso Alting, Drenthe College en de Academie voor Verpleegkunde van de Hanzehogeschool Groningen).
- Aan de netwerkorganisatie zijn door middel van platforms meer dan **140 zorg- en welzijnsinstellingen** verbonden.
- Er worden platforms en kenniskringen georganiseerd rondom thema's zoals stageplanning, innovatie van praktijkleren en examinering.
- Binnen Netwerk ZON worden jaarlijks **meer dan 5.000 stagiairs** van de opleidingen Dienstverlening, Verzorgende-IG, Mbo-Verpleegkunde en Hbo Verpleegkunde gematcht.
- Netwerk ZON ontwikkelt innovaties voor het onderwijs en de beroepspraktijk in projecten, zoals NetwerkZON2026: Modern Health en ZETH (Zusammen Entwickeln – Technology and positive Health).

Kennismaken

Wat is je ultieme vakantietip?





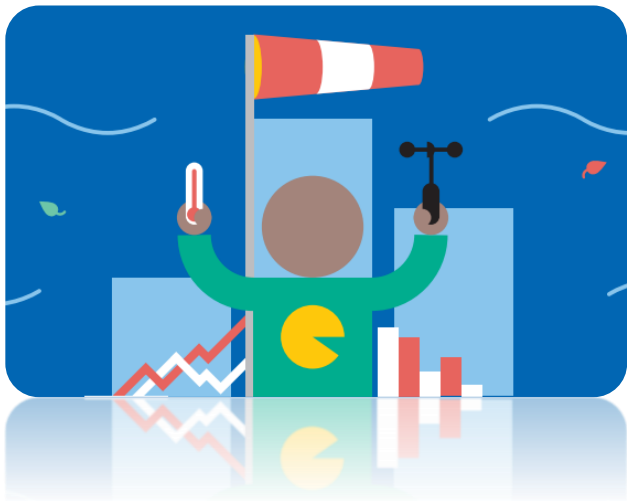
Arbeidsmarkt & Onderzoek

*de noordelijke arbeidsmarkt en de aansluiting met het
beroepsonderwijs in zorg en welzijn*

ZorgpleinNoord onderzoekt, adviseert en verbindt.

Stand van zaken arbeidsmarkt zorg en welzijn Noord-Nederland

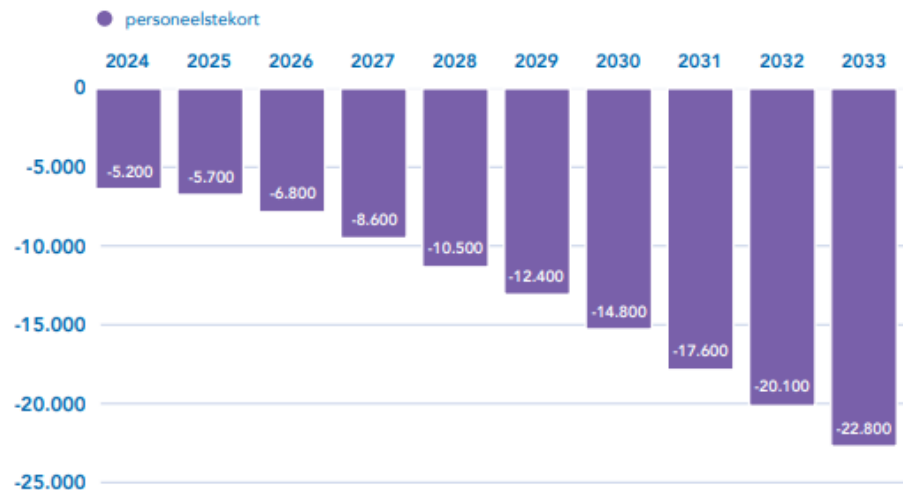
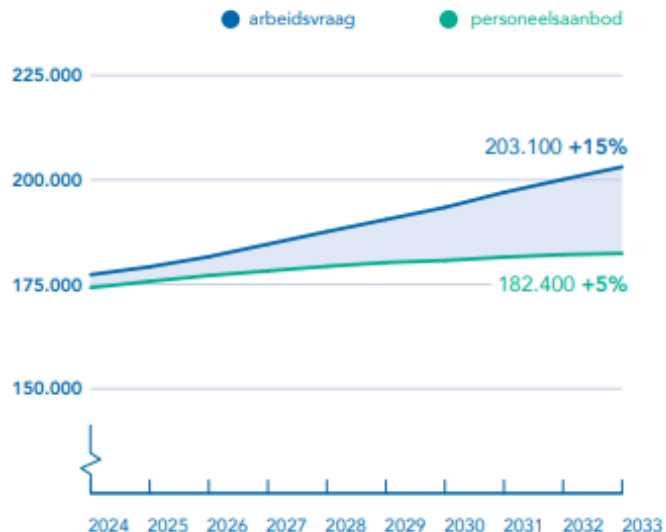
Highlights Facts & Figures 2024



- **Nog steeds groei werknemers**, maar minder hard dan voorgaande jaren (2023: + 1,6% versus ruim 2% 2019-2022)
- **Instroom en uitstroom personeel steeds dichterbij elkaar** (2023: instroom -6,2% en uitstroom, -3,6%)
- **Ervaren werktevredenheid niet verder gedaald** (2023/2022: ruim 70% werknemers (zeer) tevreden, was bijna 80% (2021 en 2019)
- **Ervaren werkdruk licht gedaald:** 45% (2023) van alle werknemers ervaart (veel) te hoge werkdruk (2022: 47%)
- **Afname ziekteverzuim:** van 7,9% → 7,4% in Nederland

Arbeidsmarktprognose zorg en welzijn Noord-Nederland 2024-2033

Personeelsaanbod houdt groei zorgvraag niet bij



Personeelstekort naar branche & functiegroep Noord-Nederland 2024-2033

Meeste schaarste in verpleeghuis & onder verzorgenden



Branche	Personeelstekort (aantal)		Personeelstekort (% van werknemers)	
	2024	2033	2024	2033
Zorg en welzijn	-5.200	-22.800	-3,1%	-12,8%
Verpleging en verzorging	-1.200	-7.100	-3,0%	-14,3%
Ziekenhuizen en overige med. spec. zorg	-400	-2.900	-1,6%	-11,6%
Gehandicaptenzorg	-800	-2.500	-3,5%	-12,3%
Thuiszorg	-500	-2.100	-2,6%	-9,9%
Overige zorg en welzijn	-500	-1.700	-3,9%	-13,5%
Kinderopvang (incl. peuterspeelzaalwerk)	-500	-1.700	-4,4%	-13,5%
Universitair medische centra	-300	-1.600	-2,4%	-13,2%
Geestelijke gezondheidszorg	-500	-1.400	-4,4%	-13,3%
Sociaal werk	-300	-800	-3,8%	-11,6%
Huisartsen en gezondheidscentra	-100	-600	-2,3%	-13,6%
Jeugdzorg	-100	-300	-2,9%	-10,3%

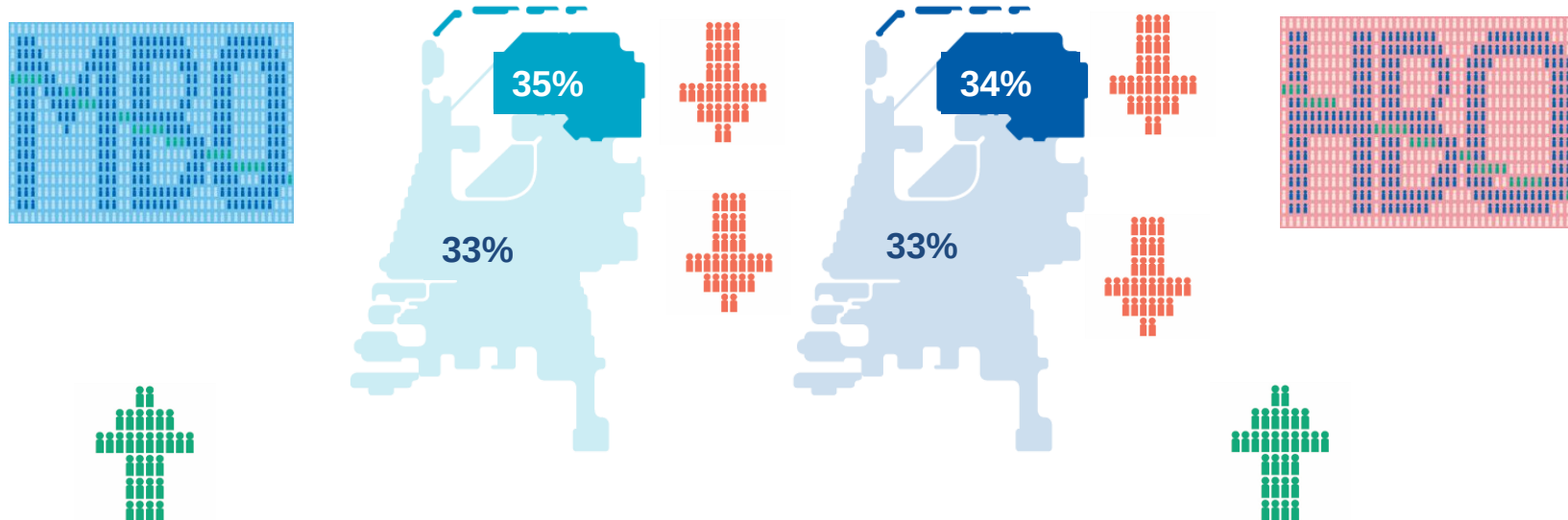
Top 10 personeelstekorten naar functie 2024 en 2033		
functiegroep	2024	2033
1. Verzorgende (mbo-3)	-1.100	-4.600
2. Verpleegkundige (mbo-4)	-600	-2.200
3. Helpende zorg en welzijn (mbo-2)	-100	-1.300
4. GGZ beroepen Capaciteitsorgaan	-500	-1.100
5. Pedagogisch medewerker kinderopvang (mbo-3)	-300	-1.000
6. Social work (hbo)	-300	-1.000
7. Gespecialiseerd pedagogisch medewerker (mbo- 4)	-200	-800
8. Gespecialiseerd verpleegkundige	-300	-700
9. Verlos- en verpleegkunde (hbo)	-200	-600
10. Medewerker maatschappelijke zorg (mbo-3)	-100	-600

Mbo & hbo instroom:

Minder noorderlingen kiezen voor zorg- of welzijnsopleiding



Studiejaar 2023/2024: Instroom zorg en welzijn daalt zowel aantal als aandeel studenten



Aandeel mbo geen zorg & welzijn
studiejaar 2023/2024

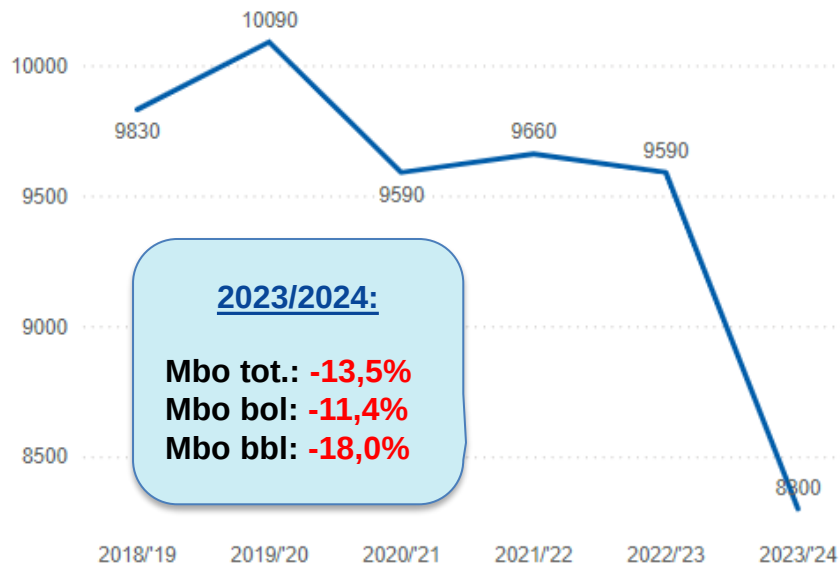
Aandeel instroom hbo geen zorg & welzijn
studiejaar 2023/2024

Instroom zorg en welzijnsopleiding mbo en hbo daalt



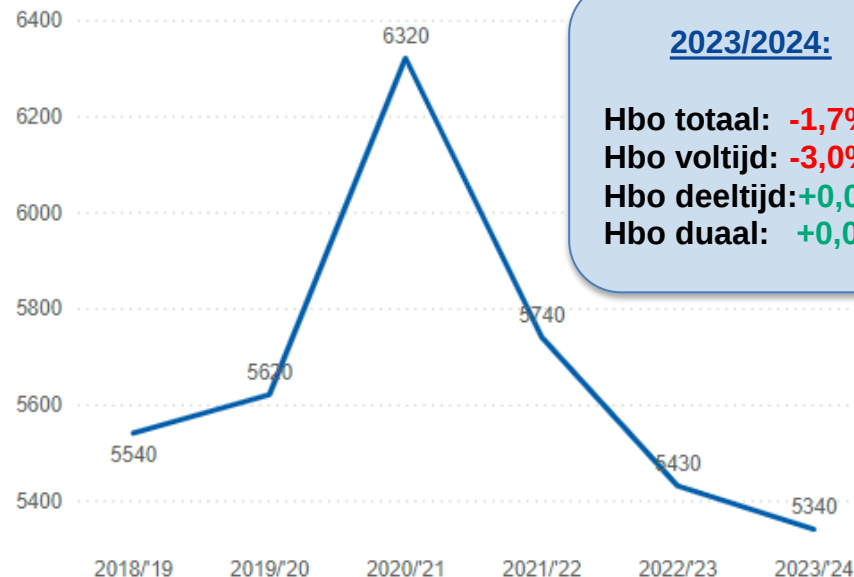
Mbo

Noord Nederland

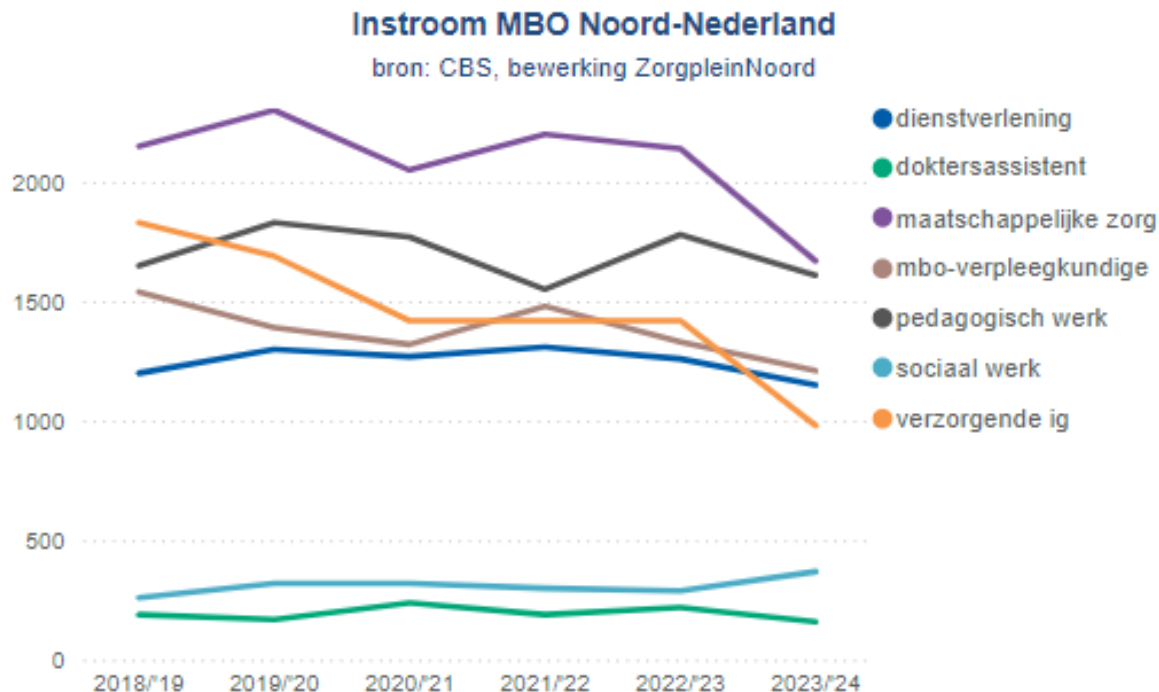


Hbo

Noord Nederland



Mbo instroom opleidingen (alle leerwegen en -types):

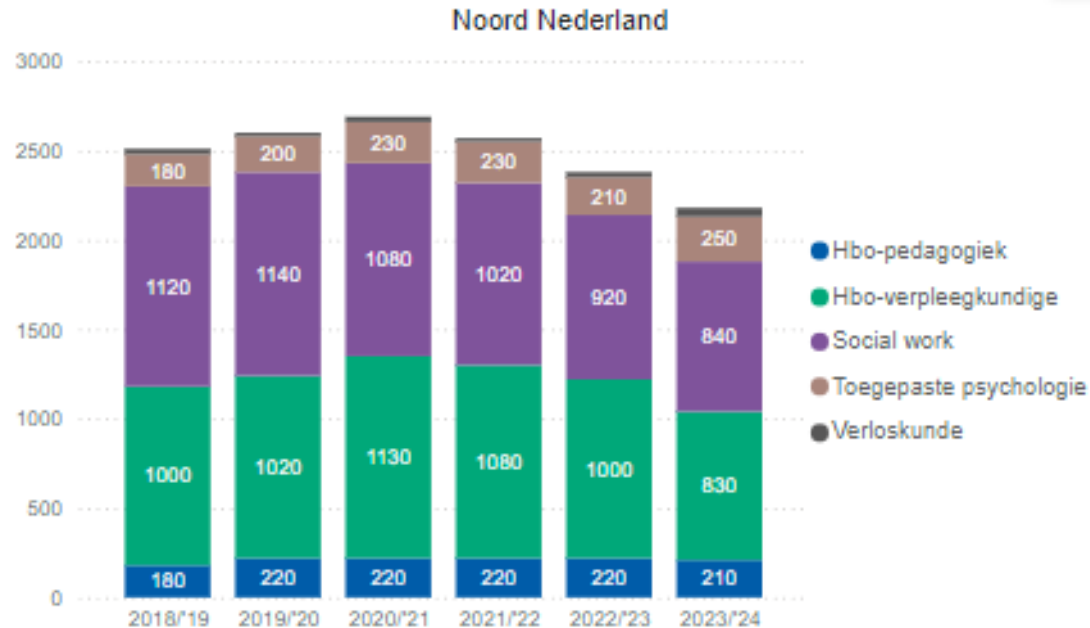


Bron: CBS (2024) , bewerking ZorgpleinNoord

ZorgpleinNoord onderzoekt, adviseert en verbindt.



Hbo instroom opleidingen Noord-Nederland (alle leerwegen en -types):



Bron: CBS (2024) , bewerking ZorgpleinNoord

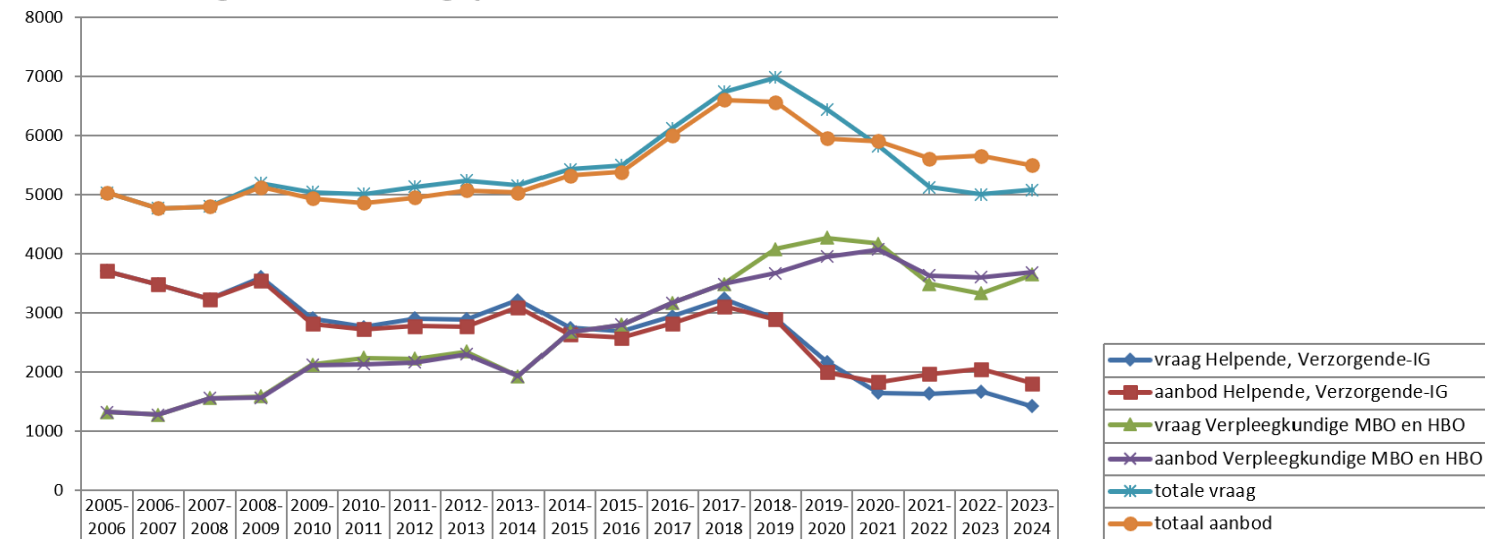
Trends arbeidsmarkt & onderwijs

- De vraag naar zorg- en welzijnspersoneel neemt harder toe dan het aanbod, met als gevolg oplopende personeelstekorten
- Tekorten verwacht voor alle veel voorkomende zorg- en welzijnsopleiding. Grootste tekorten aan verzorgenden en mbo- en hbo-verpleegkundigen
- Niet alleen de instroom in de mbo- en hbo- zorg en welzijnsopleidingen neemt in Noord-Nederland verder af. Ook het aandeel studenten dat kiest voor een zorg- of welzijnsopleiding daalde dit studiejaar (2023/2024)
- Opvallend dit studiejaar (2023/2024) is de daling van de instroom in de mbo bbl-opleidingen. In het hbo is de instroom in de deeltijd en duaal gestabiliseerd.

Zorg stages in Groningen, Drenthe en Noord-Overijssel



Overzicht vraag en aanbod stageplaatsen 2005-2023



- Praktijkroutes in Stagematching: ca. 30% van verdeeld aanbod (Gildes, leerafdelingen, andere vormen van leren in de praktijk)
- Hiervan ongeveer 75% gematcht in Stagematching

Verdeling stageplaatsen

Evenredig en volgens verdeelsleutel

Student op de juiste plek: alle branches en regio's evenveel mogelijkheid geven op de juiste student op de juiste plaats

- Start met de opleidingen en leerjaren waar tekort aan is (mbo jongerejaars en hbo ouderejaars)
- Verdeling van gildes en praktijkroutes
- Alle hbo-plekken kunnen worden verdeeld naar Hanze
- Eerlijke verdeling van branches
- Eerlijke verdeling stad/ regionaal
- Eerlijke verdeling tussen instellingen/ locaties

Aandachtspunten bij de verdeling

- Ziekenhuis, GGZ, GHZ, revalidatie- plekken zijn vaak alleen beschikbaar voor ouderejaars studenten
- Verzorgende-IG: groot deel van de 3^e jaars gaan naar praktijkroutes
- Na verdeling van de gilde/praktijkleerroute plaatsen rond 100% verdeling (vraag-aanbod) voor de ouderejaars MBO studenten
- Er is een tekort aan eerstejaars MBO plaatsen, plaatsen voor Helpende Zorg & Welzijn en 3^e/4^e jaars HBO plaatsen

Regionale verschillen

	Totaal vraag	Aandeel Praktijkroutes
Stad Groningen	660	23%
Oost Groningen	180	57%
Assen	181	34%
Zuidoost-Zuidwest Drenthe	471	27%
HBO (Groningen, Drenthe)	560	11%

** Voorlopige gegevens periode 1/2 van schooljaar 2024-2025, voor opleidingen Dienstverlening, Verzorgende-IG, Mbo-Verpleegkunde en Hbo-Verpleegkunde, matching nog bezig*

Trends vraag en aanbod

- Vraag en aanbod sluiten niet goed op elkaar aan: situatie is omgedraaid t.o.v. een aantal jaren geleden (meer aanbod aan stageplaatsen dan vraag studenten)
- VVT: veel plekken voor ouderejaars blijven onbenut, 1^e/2^e jaars lopen stage in VVT en studenten kiezen in het kader van breed opleiden daarna voor andere branches
- GGZ, ziekenhuizen, revalidatie, gehandicaptenzorg: vaak alleen voor 3^e/4^e jaars studenten en niet alle studenten kunnen naar de branches die ze zouden willen
- Toename aantal praktijkroutes, maar deze worden niet allemaal gevuld



Pauze

ZorgpleinNoord onderzoekt, adviseert en verbindt.



Aan de slag

*

Samen duiding geven aan
trends

ZorgpleinNoord onderzoekt, adviseert en verbindt.

Trends samengevat



- De vraag naar zorg- en welzijnspersoneel neemt harder toe dan het aanbod
- Grootste tekorten verwacht aan verzorgenden en mbo- en hbo-verpleegkundigen
- Instroom maar ook aandeel studenten dat kiest voor mbo- en hbo- zorg en welzijnsopleidingen neemt in Noord-Nederland af
- Daling van de instroom in de mbo bbl-opleidingen
- Vraag en aanbod stageplaatsen sluiten niet goed aan (scheve verdeling branches, leerjaren, opleidingen)
- Steeds meer praktijkroutes, maar deze worden niet gevuld

World café is een werkvorm om een levendige gezamenlijke dialoog op te zetten rondom vragen die er echt toe doen.

Deelnemers hebben ruimte om bij te dragen, de groep organiseert zichzelf en wijst een tafel gastheer/-vrouw aan.

Deelonderwerpen en inzichten worden op flaps vastgelegd in collectief gemaakte mindmaps

Ronde 1 *(35 minuten)*

Deelnemers wisselen aan de hand van de vragen op de volgende sheet uit over het thema waar zij zijn aangesloten. Zowel de tafel gastheer/-vrouw als de leden van elke tafel schrijven de belangrijkste ideeën op en/of geven deze met tekeningen weer.

Pitch

Per tafel pitcht de tafel gastheer/-vrouw de uitkomsten van de 1^e ronde (max. 1 minuut).

Ronde 2 *(20 minuten)*

In de 2^e ronde blijft de tafel gastheer/-vrouw bij de tafel zitten, de overige deelnemers lopen langs de andere tafels om met stickers en post-its prioriteiten en aanvullingen aan te geven. *Tip:* probeer onderlinge verbanden tussen de tafels te vinden en te benoemen.

Ronde 3 *(15 minuten)*

Iedereen keert terug naar de oorspronkelijke tafel en bespreekt nieuwe inzichten. De tafel gastheer/-vrouw pitcht aanvullende inzichten aan de groep (max. 1 minuut).

Ronde 1: 35 minuten – Uitwisselen + Pitch

De thema's:

- 1) Instroom in de opleiding:
gezamenlijk aantrekkelijk
beroepsbeeld Zorg & Welzijn
(branche overstijgend)
- 2) Behoud in de opleiding:
duurzaam opleiden (benutten alle
mogelijkheden)
- 3) Behoud voor de sector:
inductiefase (ontwikkeling van de
startende professional; brug tussen de
initiële opleiding en leven lang leren)

Mogelijke vragen om elkaar te stellen...

Wat betekent deze ontwikkeling voor de regio?
(voor student, onderwijs, werkgever)

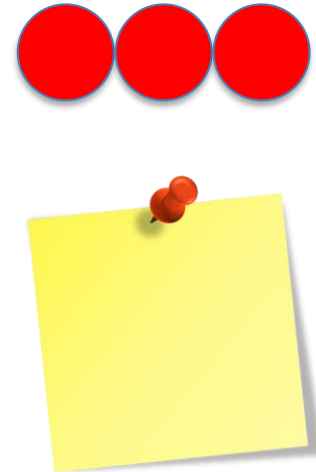
Op welke manier werken jullie al aan dit thema?
Wat en wie heb je nodig om hier mee verder te
komen?

Wat moeten we vooral niet doen als het om
dit thema gaat?

Waar zou je al snel successen kunnen zien?

Ronde 2: 20 minuten – Prioriteren en aanvullen

Wat vind je het meest belangrijk?
en/of
Wat is het meest kansrijk?
en/of
Welke aanvulling heb je?



Ronde 3: 15 minuten – Vervolg

Welke nieuwe inzichten zijn naar voren gekomen
na de 2^e ronde?

en

Waar laten we dit terug komen?

*(werkgroepen, actielijnen,
Platforms/overleggen)*

Wat missen we nog?

Afronding

- Wat is je het meeste bijgebleven van vanmiddag?
- Uitkomsten & presentatie worden gedeeld
- Publicatie Facts & Figures, 9 juli 2024
- Conferentie Ervaringsdeskundigheid, 3 oktober 2024

